

Libris

GLENNON DOYLE

Respect pentru oameni și cărți

NU TE LĂSA

PUTEREA DE A-ȚI ÎNSUȘI
VIAȚA HAOTICĂ ȘI FRUMOASĂ
DE LUPTĂTOARE

Traducere din engleză de
IULIANA DUMITRU

CURTEA VECHE

Cuprins

Dedicatie	5
Distribuția personajelor	9
Edificiul vieții	11

TREZIREA

Surorile	23
Sfintele goluri	26
Despre scris și dans	38
Ziua întâi	42
Tobogane și scări	47
În caz de urgență	53
Inspiră, expiră	67
Tipul urât mirositor care tușește	71

PROMISIUNEA

Zile de naștere	77
Șapte-i cu noroc	83
Artificii	86
Masa de prânz	91
Spălatul rufelor murdare	94

Inițiere	96
Despre țesături și căință	104
Păcăleala, sau despre aspiratoare	108
De Paște	112
Dezlegare	125

ÎNMULȚIREA

Nu trăi clipa!	131
Un mic sfat	137
Curajul e o alegere	141
Sincer, mi-e totuna	145
Unu, doi, trei	148
Înveselirea	152
Un munte pe care sunt dispusă să mor	155
Despre pești și rai	163
Transcendentalista	168
Ofițerul-supererou	176
Despre har și talent	182
Mămica leneșă	187
Moneda de aur	196
Mai aproape de bine	201

REZISTENȚA

Despre plâns și pedalat	207
Namaste	214
Greu	218
Ca să vezi!	224
Despre blasfemie	226
Darurile sunt punți între suflete	232
O gazdă stresată	238
Un loc liber în plus	245

ELIBERAREA

Vânătoarea de comori	251
Jubilare	256
Oriunde-ai merge	261
Tot tu vei fi	270
Vindecarea este ascultare	275
„Va fi frumoasă“	284
Dumnezeule, se va dansa!	297

MATERIAL SUPLIMENTAR

Luptătoarea străzii	303
Ghid de lectură de la Scribner	308
Întrebări și subiecte de discuție	310
Idei pentru clubul vostru de lectură	314
Interviu cu autoarea	317
Mulțumiri	329
Momastery și Monkee See — Monkee Do	330

EDIFICIUL VIETȚII

Acum câțiva ani, la biserică, au început să mi se întâmple lucruri ciudate. Aveam câte-o discuție plăcută cu o doamnă pe care o întâlneam acolo și, în toiul conversației, ea făcea o glumă care nu era chiar glumă, insinuând că familia noastră era „perfectă” și că această „perfecțiune” o făcea să se jeneze cu familia ei. Asta s-a întâmplat de trei sau patru ori, în două săptămâni. Odată, o femeie mi-a spus: „Sunteți atât de *uniți*, încât mă simt așa de *singură*.”

Soțul meu, Craig, se afla lângă mine la momentul respectiv și m-am uitat la el, nedumerită, iar el m-a privit la fel de nedumerit. Așa comunicăm noi. Am dus conversația la bun sfârșit cum am putut, iar apoi, în drum spre casă, eu și Craig am întors problema pe toate părțile.

Eram consternați. Ne adorăm unul pe altul, dar nu ne vine să spunem despre noi că suntem uniți. Femeile respective ar fi putut la fel de bine să-mi spună: „Sunt atât de invidioasă pe *înălțimea* și pe *geniul tău culinar*!” Am un metru *șaizeci și cinci* și tot ce știu despre gătit este să comand mâncare acasă. Tot discutând, eu și Craig am ajuns la concluzia că, dacă ești slab și zâmbești mult, oamenii rămân

Respect pentru oameni și cărți

că impresia că ai secretele universului la degetul mic și că toată viața n-ai fost atins nici măcar că o floare. Dacă se întâmplă să porți și niște blugi la modă, nu mai ai scăpare!

Concluzia aceasta m-a indispus foarte tare. Nu îmi place să le fac pe alte femei să se simtă inferioare. Și voiam ca interiorul meu să se potrivească, într-un fel, cu ceea ce lăsam să se vadă în afară. Dar mi-era teamă să nu ajung cumva să arăt precum Pig Pen sau Courtney Love ca să-mi reușească asta. Căci, vedeți voi, sunt bulimică și alcoolică, în curs de recuperare. Timp de douăzeci de ani, am fost victima mâncării și a băuturii, a drogurilor și a iubirilor nocive. Am suferit. Familia mea a suferit.

Am avut o copilărie aproape magică, ceea ce a adus un plus de vinovăție pe lângă durerea și confuzia mea. „Glennon — de ce îți prăjești mințile, când n-ai niciun motiv?” Răspunsul meu ar fi că m-am născut un pic defectă, cu o extra doză de sensibilitate. Pe măsură ce creșteam, simțeam că îmi lipsea bruma de protecție de care aveam nevoie în fața riscurilor vieții — riscuri precum prietenia, iubirea tandră și respingerea. Mă simțeam stingeră, demnă de dispreț, vulnerabilă. Și nu voiam să pășesc pe câmpul de luptă al vieții cu asemenea sentimente. Nu credeam că pot supraviețui. Așa că mi-am născocit o lume mică, a dependenței, și m-am ascuns în ea. Mă simțeam în siguranță aici. Nimeni nu mă putea atinge.

Apoi totul s-a schimbat. De Ziua Mamei*, în 2002, nemăritată și dependentă de droguri, am descoperit că sunt însărcinată. Privirea îmi juca între testul pe care-l țineam în mână tremurândă și ochii injectați ce se reflectau în

* Mother's Day, în original. În Statele Unite este sărbătorită în a doua duminică din luna mai. (N. red.)

Respect pentru oameni și cărți

oglindea din baie. Am încercat să-mi armonizez adevărurile: Sunt o bețivă. Sunt singură. Sunt însărcinată.

Și, pentru că nu aveam habar ce altceva să fac, m-am rugat. M-am rugat în singurul fel pe care-l știam — prin urlete, și acuzații, și cereri de iertare, și lacrimi, și promisiuni bune. Când m-am ridicat, în final, de pe podea, mi-am zis că voi fi mamă. Am ieșit din baie și am jurat să nu mai pun gura pe băutură, pe țigări, pe droguri, să nu mai am relații nesănătoase și să nu mă mai îndop cu mâncare. A fost un jurământ greu de respectat. M-am pomenit numai decât măritată cu un bărbat pe care îl cunoșteam de numai zece nopți de trezie. Căsătoria cu Craig s-a dovedit a fi cea mai bună decizie pe care, de fapt, nu am luat-o niciodată.

Atunci am descoperit că sunt puternică. Acesta a fost primul lucru adevărat pe care l-am învățat despre mine. Am învățat, de asemenea, că să fii soție, să fii mamă și să stai departe de băutură sunt lucruri foarte dificile. Întotdeauna m-am întrebat dacă altor femei li se par aceste lucruri la fel de grele cum mi s-au părut mie.

Într-o zi, eram la locul de joacă împreună cu o nouă prietenă, Tess, pe care o știam de la biserică. Intuiam că Tess are probleme în căsnicie. Însă nu apucaserăm să vorbim despre asta, pentru că eram prea ocupate să abordăm lucruri mai importante, precum antrenamentele de fotbal și momentele-cheie ale meciurilor. Mă frustra că discuțiile noastre nu ajungeau niciodată la un nivel mai profund. Păream incapabile să discutăm tocmai lucrurile care merituau a fi discutate.

Frustrată cum eram, am început să mă gândesc la timpul și efortul depuse ca să construiesc învelișuri protectoare între inima mea frântă și lumea frântă. Am

Respect pentru oameni și cărți

reflectat asupra felului în care m-am îndepărtat de ceilalți oameni — oameni care m-ar fi putut face să sufăr mai mult decât sufeream deja. Oameni care ar fi putut fi dezgustați, dacă mi-ar fi văzut adevărata față. Spaima de-a fi văzută așa cum eram m-a făcut să mă ascund ani de zile în buncărul dependenței. Când am reușit să mă târăsc afară din el, am început să-mi port secretele și rușinea ca pe o armură și lipsa vulnerabilității, ca pe o armă. Viața mi s-a părut întotdeauna o luptă căreia trebuia să-i supraviețuiesc. Însă acolo, la locul de joacă, mi-am dat seama că supraviețuirea nu mai era de-ajuns. Stând lângă Tess, am realizat că, de fapt, *nu stăteam deloc lângă Tess*. Între noi erau atâtea straturi de armură, a mea și a ei, încât ne era imposibil să ne atingem una pe cealaltă. Și de-am fi vrut, și tot n-am fi putut să ne apropiem cum trebuie, pentru că ne-am fi livrat una alteia doar povești despre viețile noastre „perfecte“.

Dintr-odată, toate acestea mi s-au părut absolut ridicole. Sigur, nu mai consumam nimic și nu mă mai ascundeam, dar negându-mi trecutul față de ceilalți, protejându-mă cu scutul secretelor și al rușinii, nu făcusem decât să mă izolez. Eram singură și ușor plictisită. O viață în care nu ajungi la ceilalți e îngrozitor de plictisitoare. Am avut revelația că poate e mai bine ca luptele din viața unui om să fie purtate *fără* armură și *fără* arme. Că poate viața devine reală, generoasă și interesantă când înlăturăm toate învelișurile protectoare pe care le-am înfășurat în jurul inimii noastre și pășim *goi* pe câmpul de luptă al existenței. Așa că m-am întrebat, ca pentru mine: „Dacă las armele jos, Tess va face la fel?“ Am conchis că era un experiment ce merită încercat.

M-am lepădat de armură și am arborat steagul alb. Dintr-odată, m-am auzit spunându-i lui Tess următoarele:

Respect pentru oameni și cărți

Ascultă. Vreau să-ți mărturisesc că am fost dependentă de alcool, droguri și mâncare și că acum sunt în curs de recuperare. Am fost și arestată din cauza acestor lucruri. Am rămas însărcinată cu Craig din greșeală și ne-am căsătorit la un an după ce ne-am cunoscut. Ne iubim la nebunie, dar în sinea mea sunt îngrozită că, în cele din urmă, problemele noastre legate de sex și de furie or să ne dea peste cap. Uneori mă simt tristă și îngrijorată, când altora li se întâmplă lucruri bune. Îmi pierd cumpătul în mod regulat când interacționez cu cei de la relații cu clienții, cu copiii sau cu soțul meu. Am în mine o furie gata oricând să răbufnească. Iar acum sufăr de depresie postnatală. Cea mai mare parte a zilei o petrec cu speranța că o să fiu, pur și simplu, lăsată în pace de propriii copii. Chase mi-a adus un bilet zilele trecute, pe care scria: „Sper că mami o să fie bună astăzi.” E deprimant și înfricoșător, pentru că mă tot întreb ce se va întâmpla dacă acest sentiment nu o să dispară. Poate că nu sunt în stare să joc rolul ăsta de mămică. Mă rog, voiam să știi toate astea.

Tess m-a fixat cu privirea atât de mult timp, încât am crezut că o să cheme preotul sau că o să sune la 112. Apoi i-am văzut lacrimile rostogolindu-se pe obraz. Am stat liniștită și mi-a spus totul. Cu soțul ei lucrurile mergeau rău, se pare. Foarte rău. Lui Tess îi era frică și se simțea singură. Însă în ziua aceea, la locul de joacă, Tess a hotărât că vrea să fie ajutată și iubită mai mult decât să mă convingă că e perfectă.

De-abia ne cunoscuserăm, dar ne-am dat seama că amândouă trăiam același lucru. Am trecut printr-o perioadă grea în următoarele câteva luni. Terapie, despărțire, furie, teamă și multe lacrimi. Dar o mică armată a iubirii a

făcut înconjurul lui Tess și al familiei sale, împiedicând pe oricine care voia să se îndepărteze sau să se apropie mai mult decât era cazul. Și, până la urmă, lucrurile s-au îmbunătățit. Tess, soțul ei și copiii lor frumoși sunt, acum, împreună, se vindecă și le merge bine. Și am avut privilegiul de a fi martoră la toate acestea. De a vedea pe viu cum a eliberat adevărul o familie.

În acel moment al vieții mele, voiam din tot sufletul să fac ceva semnificativ și folositor dincolo de perimetrul casei, dar nimeni n-a fost receptiv. Am încercat să adoptăm un copil și am întâmpinat respingere după respingere. Apoi am încercat să mă ofer voluntară la un azil de bătrâni din zonă. Păreau foarte încântați de mine, până să-mi verific istoricul personal. Pe urmă nu m-au mai sunat. Credeau, probabil, că aveam intenția ascunsă de a-i droga pe bătrânii de acolo. Apoi am încercat să fac voluntariat la un centru pentru victime ale violenței domestice. Părea că mă vor accepta, până am ajuns la interviul final, când femeia responsabilă cu recrutarea mi-a zis: „E o formalitate, dar trebuie să te întreb dacă ai fost vreodată arestată.“ Mi-a fost greu să-i explic că fusesem *numai de cinci ori*. Niți ea nu m-a mai sunat.

Eram deprimată.

Apoi a urmat povestea cu Tess. Și m-am gândit că poate *asta* trebuie să fac. Poate că munca mea în folosul comunității însemna să le spun oamenilor adevărul despre mine. Deodată mi-am dat seama că, pentru această „slujbă“ în sine, *cazierul meu judiciar era un avantaj*. Îmi asigura credibilitatea omului simplu. Și m-am gândit că poate darurile pe care mi le-a hărăzit Dumnezeu au fost talentul de a

Respect pentru oameni și cărți

povesti și lipsa rușinii. Pentru că *sunt* nerușinată. Aproape că mi-e rușine de cât de puțină rușine am. Aproape, totuși.

Așa că mi-am zis că asta vrea Dumnezeu să fac. Vrea să merg din loc în loc și să le spun oamenilor adevărul. Fără mască, fără ascunzișuri, fără prefăcătorii. Asta avea să fie chemarea mea. să-i fac pe oameni să se simtă mai bine cu propriile trăiri interioare, dezvăluindu-le pe ale mele. Fiind cu adevărat eu însămi. Dar păstrându-mi, totodată, blugii la modă. Am decis că aparțineau, și ei, adevăratei mele persoane.

La câteva zile după ce i-am zis lui Craig că intenționez să fac „voluntariat“, ca „grăitor nesăbuit al adevărului“, mi-a telefonat părintele. Primul gând care m-a săgetat a fost că mă pârâse Tess. Dar părintele mi-a zis: „Știu că treci printr-o perioadă grea cu copilul și poate părea o idee proastă, dar trebuie să le spui enoriașilor povestea ta. Tuturor enoriașilor. De pe podium, cu sinceritate.“ Pe Craig l-au trecut toate nădușelile și s-a interesat dacă poate cumva să fie dat afară pentru că este căsătorit cu o fostă condamnată. Eu însă îmi pregăteam deja vestimentația.

Apoi mi-am scris povestea, fără să omit nimic. Le-am citit-o celor din biserică și totul a mers foarte, foarte bine. Oamenii erau șocați. E așa distractiv să șochezi oamenii. O groază de oameni voiau să plângă laolaltă cu mine și să-mi spună poveștile lor. Și atunci m-am gândit: „Bine, deci. Hai că le-am arătat eu ălora de la azilul de bătrâni! Oricum nu voiam să le servesc limonadele lor idioate! Primește cineva aplauze la scenă deschisă și lacrimi de bucurie servind limonadă? Nu prea cred.“

Respect pentru oameni și cărți

Mi-am găsit vocația: deschiderea. În virtutea experienței mele, am decis că e mai distractiv să spun lucruri care semănau speranța în femei, față de ele însele și față de Dumnezeu, decât să spun sau să omit lucruri pentru a-i face pe oameni geloși. Și era și mai ușor. Mai puține lucruri de care să țin seama și pe care să le urmăresc.

Peste câteva luni, am început să scriu, în ideea de a comunica frivolul meu adevăr mai multor oameni. După ce a citit câteva scrieri de-ale mele, tata m-a sunat și mi-a spus: „Glennon. *Nu crezi că unele lucruri ar trebui să le iei cu tine în mormânt?*” Am stat o clipă, m-am gândit bine și am răspuns: „Nu. Chiar *nu cred*. Sună *îngrozitor* ce-mi spui. Nu vreau să iau *nimic* cu mine în mormânt. Vreau să sfârșesc epuizată, golită de tot. Nu vreau să duc cu mine nimic din ce nu-mi trebuie. Vreau să călătoresc despovărată.”

După ce m-am vindecat de vicii, m-am trezit și am pășit pentru prima oară în viața adevărată. Aveam douăzeci și șase de ani, dar pentru că mă ascunsesem încă de la opt ani, vedeam lumea prin ochii unui copil. Eram uluită și înfricoșată. Mi-am deschis inima în fața frumuseții și a brutalității lumii. Am privit cu luare-aminte umanitatea și frângerea ei și am decis s-o iert și pe ea, și pe mine. Dacă frângerea este fâgașul oamenilor, singura cale de a trăi în pace este de a ierta mereu pe toată lumea, inclusiv pe mine însămi. Mi-am dat seama că nu are de ce să-mi fie rușine de nimic. Am făcut tot ce se putea face cu ce mi s-a dat. Aveam să mă descurc și mai bine. În cea mai mare parte.

Această nouă stare a iertării și a speranței m-a făcut să am încredere absolută într-o altă ființă umană, așa că m-am căsătorit. Mi-era clar că mariajul e o muncă strașnică și dumnezeiască. Am învățat că pot face lucruri grele. Am

Respect pentru oameni și cărți

învățat că sunt demnă de respect și că pot fi statornică, în raport cu o altă ființă umană. Această încredere m-a ajutat să-mi largesc cercul vieții. Îi aveam pe Chase, pe Tish și pe Amma. Mi-am asumat un rol activ în comunitate. Și i-am cerut ajutorul lui Dumnezeu: cercul suprem — Cel care ne ține pe toți laolaltă.

Mi-am dat seama că aceste cercuri ale vieții, tot mai largi — a mă accepta pe mine însămi, pe partenerul meu, pe copiii mei, comunitatea și credința mea —, erau singurele învelișuri protectoare de care aveam nevoie. Aceste cercuri erau viața mea, iar eu eram în centru: goală, și onestă, și trează, și frântă, și perfectă în imperfecțiunea mea. O operă de artă în continuă transformare.

Cu cât mi-am deschis mai mult inima către oamenii din cercurile mele, cu atât mai mult m-am convins că viața este frumoasă și aspră, în aceeași măsură. Deopotrivă. Viața este *frumoasă*. Precum stelele pe cercul întunecat. Să împărtășim cu ceilalți această viață frumoasă este ceea ce ne face să ne simțim mai puțini singuri și temători. Nu poți să îndopi pentru multă vreme adevărul cu mâncare, cu băutură, cu sport, cu muncă, cu sarcasm sau cu plase pline de cumpărături. Faptul de a te ascunde de adevăr îți produce o durere unică, durerea singurătății. Viața e grea — și nu pentru că facem noi ceva greșit, ci pentru că pur și simplu e grea. E în regulă să vorbești, să scrii, să pictezi sau să te plângi de asta. Ajută.

Această carte este povestea mea și sper să te regăsești în ea. Este relatarea felului în care mi-am clădit eu cercurile — în care mi-am clădit viața —, este o poveste despre perseverență, așa cum o înțeleg eu.